

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА

Сучасні тренди розвитку бібліотеки ЗВО цифрової епохи в структурі інформаційного забезпечення навчального процесу, наукової та дослідницької діяльності ЗВО

Всеукраїнська науково-практична конференція

The interdependence between the formation of information competence and raising the level of culture of academic integrity in higher education institutions is emphasized.

The role and possibilities of the Scientific Library of Admiral Makarov National University of Shipbuilding in creating such an information space in which compliance with the norms of academic integrity is one of the basic principles and indisputable value. Complexes of measures and forms of work of the library on formation of information competence of applicants of higher education of all degrees are considered: students, PhD, scientists.

Keywords: information competence, students, scientists, PhD, academic integrity, library, Admiral Makarov National University of Shipbuilding

УДК 026:378.4:004

Костирко Т. М.,

кандидат наук із соціальних комунікацій,

директор Наукової бібліотеки,

Національний університет кораблебудування

імені адмірала Макарова,

Україна, м. Миколаїв, 54007,

проспект Героїв України, 9,

tamara.kostyrko@nuos.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-4175-9975>

Researcher ID [C-1172-2016](#)

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ БІБЛІОТЕК – ВІД ІНФОРМУВАННЯ ДО НАВЧАННЯ

Розглядаються процес цифрової трансформації університетської бібліотеки під час кризи пов'язаної з пандемією COVID-19; актуалізація в умовах карантину та дистанційної роботи підтримки навігаційної системи орієнтації в інформаційних ресурсів через сайт бібліотеки як "єдиного вікна"; зміна дизайну освітнього простору, в якому пріоритетними стають цифрові ресурси; навчання цифрової грамотності.

Ключові слова: цифрова трансформація суспільства, трансформація університетських бібліотек, відкритий доступ(ОА), пандемія COVID-19

Цифрова трансформація у суспільстві як результат процесу, зазначеного впливом інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), вплинула на зміни у всіх соціальних інституціях.

Інформаційні фахівці стикаються з проблемами, що характеризуються передачею та спільним використанням знань, їх захистом, відбором та фільтрацією інформації, управлінням інформаційними ресурсами, доступом з використанням національних та міжнародних мереж та структуруванням інформаційних послуг [1].

Таким чином фахівці у галузі інформації, до яких належать і працівники університетських бібліотек, приймають активну участь у цифровій трансформації суспільства.

Підтримка і розвиток інформаційної освіти, інтенсивний розвиток інформаційних технологій (ІТ), збільшення інформаційних потоків, поява великого об'єму дезінформації, розширення типів і видів інформації, зміни дизайну освітнього простору, в якому пріоритетними стають цифрові ресурси, що іноді замінюють викладачів – виклики і завдання, які вирішують університетські бібліотеки в період цифрової трансформації [2].

Дуже актуальним в умовах карантину та дистанційної роботи є створення і підтримка навігаційної системи орієнтації в розмаїтті інформаційних ресурсів через сайт бібліотеки як "єдиного вікна". Сайт Наукової бібліотеки НУК (<http://lib.nuos.edu.ua/>) цілком відповідає такому критерію і надає своїм користувачам доступ до електронного каталогу, інституційного репозитарію, бібліографічних та веббіографічних покажчиків, тематичних списків та багато ін.

Сприяння підвищенню публікаційної активності вчених: здійснення наукометричних аналізів публікаційної активності науково-педагогічних працівників (НПП) НУК ім. адм. Макарова; адміністрування профілів університету і авторів у БД Scopus та Web of Science; реєстрація/актуалізація авторських профілів у світових реєстрах унікальних ідентифікаторів авторів-науковців ORCID, ResearcherID/Publons, Google Академія; підготовка аналітичних матеріалів для Державної атестації закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності; підготовка зведеної таблиці наукометричних профілів та ідентифікаторів авторів-НПП НУК ім. адм. Макарова. Таблиця містить інформацію про всі наявні наукометричні профілі в ORCID, ResearcherID/Publons, Google Академії, Scopus за всіма структурними підрозділами та НПП університету; підготовка покажчиків щодо представлення публікацій вчених НУК ім. адм. Макарова у виданнях, що індексуються у БД Scopus та Web of Science; проведення семінарів-тренінгів "Електронні

ресурси для науки і освіти: електронні колекції наукової періодики та бази даних провідних видавництв світу в НУК ім. адм. Макарова" для науково-педагогічних працівників, аспірантів, магістрантів.

Відкритий доступ виконує своєрідну функцію формування фондів для бібліотек, дозволяє заповнити прогалини, що існують у фондах, шляхом легального доступу до зовнішніх ресурсів. Існують також такі напрямки у забезпеченні бібліотек доступом читачів до відкритих ресурсів, як систематизація інформації про відкриті журнали за профілем бібліотеки та надання користувачам посилань на відкриті електронні платформи та журнали; пошук відкритих статей у гібридних журналах тощо [3].

Безсумнівно, ініціатива відкритого доступу є корисною для бібліотек та бібліотечних спеціалістів. Бібліотекарі НУК виступають тут як консультанти, наставники і як модератори.

Все більше сфер життя оцифровуються, і люди все частіше покладаються на електронні джерела для отримання інформації, тому використання цифрових дистанційно доступних послуг стало звичним явищем. Все це передбачає трансформацію очікувань людей щодо бібліотеки, і бібліотеки намагаються не відставати від виникаючих потреб. Вони пропонують тематичні колекції, які доступні в електронному вигляді, тому з часом використання послуг у цифровому віддаленому доступі стає щоденним [4].

Цифрова грамотність – важлива навичка людства у XXI столітті. Особливо це стало актуальним в умовах пандемії COVID-19, яка змусила багатьох людей у світі перейти на дистанційну роботу або навчання. На сайті Наукової бібліотеки НУК ім. адм. Макарова у розділі "Інтернет-ресурси" працівниками бібліотеки створено **сервіс з надання послуг з навчання цифрової грамотності**.

Академічна добочесність, як правило, для бібліотек ЗВО це – інформаційна підтримка з розповсюдження правил академічної доброчесності, а також організація та проведення кампаній щодо попередження проявів недобросовісних запозичень. Для Наукової бібліотеки НУК практика формування культури академічної доброчесності та навичок її дотримання не є новою. Нові досягнення в цьому напрямі роботи – за підтримки проректора з інноваційної діяльності Інни Олександрівни Іртищевої бібліотекою розроблено презентацію, 2-х годинну лекцію для здобувачів освіти, тест, що проходять студенти після засвоєння матеріала, шаблон сертифіката, який студенти отримують після успішного складання тесту. Процедура отримання сертифікату була затверджена Вченою радою університету в вересні 2021р. Матеріали розроблено співробітниками бібліотеки, які входять

до групи сприяння академічній доборочесності в НУК, 6 співробітників успішно пройшли курс з академічної доборочесності для викладачів (60 годин на платформі Прометеус).

Криза також продемонструвала, що бібліотеки мають зростаючий потенціал для охоплення різноманітної аудиторії для забезпечення доступу до інформації. Глобальна пандемія COVID-19 створила зростаючу потребу користувачів в цифрових бібліотеках шляхом надання більш якісного та безкоштовного обслуговування, але це не змінило первинну роль бібліотеки. У відповідь на кризу Американська бібліотечна асоціація (ALA) провела опитування громадських публічних бібліотек, щоб зрозуміти безпосередній вплив кризи на їхній бізнес, персонал, програми та сервіси (ALA, [http](http://)). Важливо мати на увазі слова Скіпа Прічарда (OCLC): "Це безпрецедентні часи для всіх нас. Бібліотеки всього світу переходять у нове і небезпечне середовище. Їхня прихильність до обміну інформацією та служіння громадам має ніколи не змінюватись" [5].

Список використаної літератури

1. Vlaić, A. Digital Library Services During the Covid-19 Crisis: Librarians' Perspective / A. Vlaić, D. Cupar // Digital Transformation: Book of Abstracts at BOBCATSSS 2021 Virtual Conf. – Porto : Instituto Superior de Contabilidade e Administração, 2021. – P. 31. – Available at: <https://eg.uc.pt/bitstream/10316/94349/1/Oliveira.2021.AbstractsBookBobcatsss2021.pdf> [Accessed 8 November 2021].
2. Nagy, A. Research in the Digital Transformation of the Library System / A. Nagy // Digital Transformation: Book of Abstracts at BOBCATSSS 2021 Virtual Conf. – Porto : Instituto Superior de Contabilidade e Administração, 2021. – P. 60. – Available at: <https://eg.uc.pt/bitstream/10316/94349/1/Oliveira.2021.AbstractsBookBobcatsss2021.pdf> [Accessed 8 November 2021].
3. Kozlenko, D. G. Open Access and Library: the Postulates of Interaction Belarusian State University of Culture and Arts / D. G. Kozlenko // Digital Transformation: Book of Abstracts at BOBCATSSS 2021 Virtual Conf. – Porto : Instituto Superior de Contabilidade e Administração, 2021. – P. 56. – Available at: <https://eg.uc.pt/bitstream/10316/94349/1/Oliveira.2021.AbstractsBookBobcatsss2021.pdf> [Accessed 8 November 2021].
4. Digital Transformation: Book of Abstracts at BOBCATSSS 2021 Virtual Conference, 21st-22nd January 2021, Porto / Ed. by Ana Lúcia Terra, Milena Carvalho, Tania Todorova, María Carmen Rodríguez López. – Porto : Instituto Superior de Contabilidade e Administração, 2021. –

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА

Сучасні тренди розвитку бібліотеки ЗВО
цифрової епохи в структурі інформаційного
забезпечення навчального процесу, наукової та
дослідницької діяльності ЗВО

Всеукраїнська науково-практична конференція

73 р. – Available at:

<https://eg.uc.pt/bitstream/10316/94349/1/Oliveira.2021.AbstractsBookBobcatsss2021.pdf>

[Accessed 8 November 2021].

5. Preto, P. Academic Libraries in the Digital Transformation: The Case of the Library of the Faculty of Economics of Porto Mariana Ferreira / P. Preto, I. Braga // Digital Transformation: Book of Abstracts at BOBCATSSS 2021. Virtual Conf. – Porto : Instituto Superior de Contabilidade e Administração, 2021. – P. 45. – Available at:

<https://eg.uc.pt/bitstream/10316/94349/1/Oliveira.2021.AbstractsBookBobcatsss2021.pdf>

[Accessed 8 November 2021].

Kostyrko T. M.,
Cand. Sc. (Social Communication),
Director of the Scientific Library of
The Admiral Makarov National University of Shipbuilding,
Mykolaiv, Heroes of Ukraine avenue, 9

DIGITAL TRANSFORMATION OF UNIVERSITY LIBRARIES - FROM INFORMING TO
LEARNING

УДК 021.4

Кузнецова І. В.,

завідуюча відділом обслуговування
Наукової бібліотеки,
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова,
Україна, м. Миколаїв, 54007,
проспект Героїв України, 9,
inna.kuznetsova@nuos.edu.ua

БІБЛІОТЕКА ЗВО У СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

У пропонованій статті розглянуті питання соціокультурної діяльності університету та висвітлюється досвід роботи Наукової бібліотеки Національного